

II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 31. januar 2001

Om Spaniens statsstøtte til Fesa-Enfersa-gruppen (Fertiberia)

(meddelt under nummer K(2001) 324)

(Kun den spanske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2002/467/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR—

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

under henvisning til Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93 (¹), særlig artikel 7, stk. 3,

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med disse artikler (²), og

ud fra følgende betragtninger:

aktiemajoriteten, indtil en spansk industrikoncern Villar Mir købte gødningsgruppen i april 1995 (⁴).

(2) Ved brev af 12. maj 1999 anmodede Kommissionen om oplysninger om den formodede støtte til Ercros og Fesa-Enfersa-gruppen. De spanske myndigheder anmodede ved brev af 26. maj 1999 om en udvidelse af tidsfristen til 45 dage for at udarbejde en detaljeret redegørelse, som gik tilbage til 1992.

(3) Efter at Kommissionen havde sendt en ny anmodning den 7. september 1999, fremsendte de spanske myndigheder de ønskede oplysninger ved brev af 12. november 1999.

(4) Sagen blev registreret som sag NN den 15. november 1999.

I. SAGSFORLØB

(1) I forbindelse med behandlingen af sagen vedrørende statsstøtten til Ercros (³) blev Kommissionen klar over, at der muligvis var ydet statsstøtte til Fesa-Enfersa (i dag Fertiberia), et gødningskonglomerat, hvori Ercros ejede

(5) De spanske myndigheder fremsendte yderligere oplysninger ved brev af 11. januar 2000, 14. januar 2000, 3. februar 2000 og 7. marts 2000.

(6) Ved brev af 16. juni 2000 underrettede Kommissionen Spanien om sin beslutning om at indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2, vedrørende ovennævnte støtte.

(¹) EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1.

(²) EFT C 315 af 4.11.2000, s. 11.

(³) Beslutning af 20. juli 1999 i sag NN 62/99 (EFT C 62 af 4.3.2000, s. 18). Se ligeledes: http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids/industrie/nn062-99.pdf.

(⁴) Se punkt 2.2 in fine i beslutning af 20. juli 1999 (jf. fodnote 3).

- (7) Kommissionens beslutning om at indlede proceduren blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* ⁽⁵⁾. Kommissionen opfordrede interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger til den omhandlede støtte.
- (8) Spanien fremsendte sine kommentarer ved brev af 26. juli 2000, 27. juli 2000, 12. december 2000 og 24. januar 2001.
- (9) Kommissionen har ikke modtaget bemærkninger fra interesserede parter.
- (15) Den 14. juni 1993 blev der indgået akkord med Fesa-Enfersas kreditorer.
- (16) Den 20. juli 1993 oprettede Fesa-Enfersa i overensstemmelse med omstruktureringsplanen et datterselskab — Fertiberia SL — med sine rentable aktiver. Fertiberia SL overtog ikke nogen af Fesa-Enfersas forpligtelser. Det sidstnævnte selskab hæftede fortsat for gældsforpligtelserne.

II. DETALJERET BESKRIVELSE AF STØTTEN

II.1. Fesa-Enfersa-gruppen

- (10) I 1989 blev Ercros SA oprettet gennem en fusion mellem Explosivos Río Tinto SA og Sociedad Anónima Cros. Inden fusionen placerede de to selskaber deres aktiver i gødningssektoren i et nyt selskab med navnet Fesa Fertilizantes Españoles SA (»Fesa«). Ercros var eneaktionær i Fesa.
- (11) Samme år erhvervede Ercros den statsejede virksomhed Empresa Nacional de Fertilizantes SA, (»Enfersa«), en anden gødningsproducent. Efterfølgende blev Fesa omdannet til Enfersas eneaktionær, og det konglomerat, der hermed var dannet, gik under betegnelsen Fesa-Enfersa-gruppen.
- (12) I 1992 indgav Fesa-Enfersa erklæring om insolvens på baggrund af yderst ugunstige markedsforhold i den europæiske kunstgødningssektor. Virksomhedens likvide situation var særdeles dårlig. Virksomheden blev erklæret insolvent den 4. december 1992 af Juzgado de Primera Instancia n° 64 de Madrid med gældsforpligtelser på 117 mia. ESP og tab på over 20 mia. ESP.
- (18) Efter omstruktureringen fusionerede Fesa-Enfersa i 1997 med Fertiberia SL til Fertiberia SA (»Fertiberia«). Aktuelt ejer Grupo Villar Mir 99,35 % af Fertiberias kapital.
- (19) Fesa-Enfersa-gruppen (i dag »Fertiberia«) er den største producent af kunstgødning i Spanien og en af de ti største på det europæiske marked. Den tegner sig for 8,6 % af den samlede kapacitet i Vesteuropa.
- (20) I 1997 beskæftigede Fertiberia 1 900 arbejdstagere og havde en omsætning på 73,9 mia. ESP med et overskud på 1,727 mia. ESP. I 1998 var omsætningen på 70,2 mia. ESP og tabet på 127 mio. ESP. Ifølge oplysningerne fra de spanske myndigheder havde Fertiberia et tab på 6 mia. ESP i 1999, men fik igen et overskud på 350 mio. ESP i 2000.

II.2. Omstrukturering af Fesa-Enfersa og oprettelse af Fertiberia

- (13) En første omstruktureringsplan blev fremlagt i december 1992 i forbindelse med insolvensproceduren. Planen indebar en betydelig reduktion af kapacitet såvel som arbejdsstyrke.
- (14) Planen blev efterfølgende videreudviklet og færdiggjort i perioden 1993–1994.
- (21) Fertiberia er ikke en lille eller mellemstor virksomhed (»SMV«) som omhandlet i Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til små og mellemstore virksomheder ⁽⁶⁾.
- (22) Fertiberia har fabrikker i Lleida, Sagunto, Cartagena, Puertollano, Sevilla, Huelva, Palos, Avilés og Luchana Barakaldo. Bortset fra fabrikken i Lleida er de alle beliggende i støtteberettigede områder.

⁽⁵⁾ Se fodnote 2.

⁽⁶⁾ EFT C 213 af 19.8.1992, s. 2.

II.3. Udviklingen i gødningssektoren og omstruktureringen af den europæiske industri ⁽⁷⁾

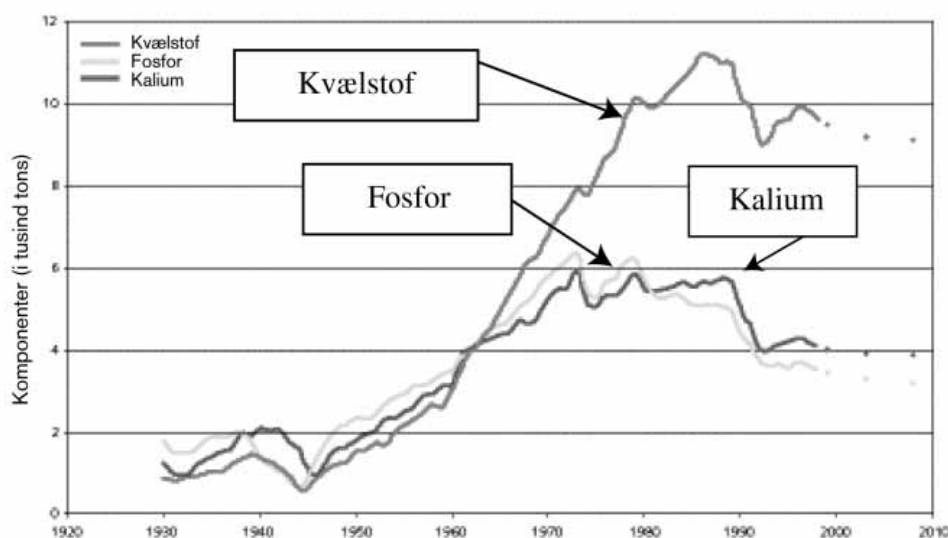
II.3.1. Forbruget af kunstgødning

- (23) Fra 1950'erne indtil midten af 1980'erne steg forbruget af kunstgødning i Europa voldsomt og vedvarende i en konjunktur, der var karakteriseret ved en stigende intensiv landbrugsproduktion. Produktionsnedgangen som

følge af energikrisen var af midlertidig karakter og ændrede ikke den opadgående tendens. I begyndelsen af 1990'erne faldt efterspørgslen kraftigt som følge af reformen af den fælles landbrugspolitik i 1992 og indførelsen af en mere åben importordning.

- (24) Nedenstående figur viser, hvorledes markedet for kunstgødning efter et stærkt fald i efterspørgslen i begyndelsen af 1990'erne tog et nyt opsving i den periode, hvor omstruktureringen blev gennemført:

Forbrug af gødningskomponenter i Fællesskabet

Kilde: EFMA.

II.3.2. Krisen i begyndelsen af 1990'erne

- (25) I perioden 1985–1995 reducerede omstruktureringen af gødningsindustrien i Fællesskabet antallet af større producenter fra omkring 30 til 10, mens antallet af beskæftigede i sektoren faldt fra 100 000 til 40 000. Også produktionskapaciteten mindskedes betydeligt. Med denne drastiske omstrukturering reducerede Fællesskabets gødningsindustri kapaciteten til produktion af kvælstofgødning med 25 % og kapaciteten til produktion af fosforgødning med 33 %. 66 anlæg lukkedes definitivt, og antallet af beskæftigede i sektoren blev halveret. Denne konjunktur med lave priser og nedsat produktion resulterede i store tab for hele sektoren.

- (26) Ifølge beregningerne beløb de samlede omkostninger i forbindelse med omstruktureringen sig til mellem 1,5 og 2 mia. EUR. De anlæg, der stadig var i brug, blev moderniseret, og logistik og salgshederne blev ændret med henblik på at gøre dem mere konkurrencedygtige og tilpasse dem til en situation med varierende udbud og efterspørgsel.

II.3.3. Genopsving i midten af 1990'erne

- (27) Som følge af kapacitetsnedsættelsen og den nye stigning i efterspørgslen efter gødningsstoffer i Fællesskabet skabtes der efter omstruktureringen en situation med ligevægt mellem udbud og efterspørgsel, som gjorde det muligt at øge graden af kapacitetsudnyttelse og sænke enhedsomkostningerne. Efter store tab i 1992 og 1993 og ligevægt i 1994 opnåede industrien igen positive resultater i 1995 (et bruttoafkast på 10 % før skat).

(7) Dette afsnit er baseret på det forskningsarbejde, der er udført af European Fertilizer Manufacturer Association («EFMA»). Se især undersøgelserne Forecast of Food, Farming and Fertilizer Use in the European Union 1999 to 2009 og The Fertilizer Industry of The European Union, som findes på EFMA's websted: www.efma.org/publications.

II.3.4. Nyt fald i forbruget

- (28) Ifølge de aktuelle prognoser vil forbruget af kvælstof i Fællesskabet falde til 9,17 mio. tons frem til produktionsåret 2005/2006 svarende til en nedgang på 5,2 % sammenlignet med forbruget i 1995/96. Den vigtigste faktor, der i den forbindelse er taget hensyn til, er ifølge EFMA den nye reform af den fælles landbrugspolitik. Forslagene i Agenda 2000 omfatter følgende nøglepunkter:

- obligatorisk jordudtagning på 10 % frem til 2006
- nedsættelse af interventionsprisen for korn med 15 %
- udsættelse af reformen i mejerisektoren til 2006
- decentralisering af politikken for udvikling af land-distrikter.

II.3.5. Ny omstrukturingsbølge i gødningsindustrien

- (29) I produktionsåret 1999/2000 steg de samlede leverancer af gødningsstoffer til de største markeder i Vesteuropa med omkring 3 % sammenlignet med produktionsåret 1998/99. Denne stigning har fundet sted i en periode med meget lave priser (gennemsnitligt 20 % lavere end i det foregående produktionsår). Som følge af det lavere prisniveau besluttede et flertal af de største europæiske gødningsproducenter at iværksætte omstrukturingsforanstaltninger. Udtrykt med industriens egne ord: »Sæsonen 1999/2000 var formodentlig den vanskeligste og den største udfordring for gødningssektoren. Der er registreret meget store tab i 1999; kun i 1993 var resultaterne dårligere. [...] Tabene (500 mio. EUR) skyldtes ikke alene driftsomkostninger; for størstedelens vedkommende skyldtes de den omstrukturingsproces, industrien havde iværksat.«⁽⁸⁾.
- (30) I forbindelse hermed har to store virksomheder, Norsk Hydro og Kemira, (henholdsvis 34,1 % og 11,1 % af kapaciteten i Europa) bebudet, at de vil omstrukturere deres aktiviteter i denne sektor⁽⁹⁾.

II.3.6. Norsk Hydro

- (31) Den 7. marts 2000 fremlagde Hydro sine planer for en begrænsning af handelen med gødningsstoffer på det europæiske marked og en nedskæring af produktionska-

paciteten i størrelsesordenen 1 mio. tons nitratgødning. Det svarer til omkring 20 % af Hydros samlede kapacitet til produktion af nitrat og udgør et vigtigt element i bestræbelserne på at genoprette rentabiliteten af virksomhedens gødningsdivision. Nedskæringerne, som vil finde sted i det første halvår af 2001, berører mellem 500 og 600 arbejdstagere. I gødningsdivisionen registrerede Norsk Hydro et driftstab på 318 mio. EUR i 1999 sammenlignet med 72 mio. EUR i 1998.

II.3.7. Kemira Agro

- (32) I 1999 faldt Kemira Agros driftsindtægter væsentligt, og der registreredes et tab på 39 mio. EUR. Prisen på gødningsstoffer faldt yderligere 5–15 % i Vesteuropa, især på kvælstofgødning, og niveauet blev det laveste nogensinde. Kemira Agro har meddelt, at det har besluttet at koncentrere sig om specielle gødningsstoffer og helt eller delvis ophøre med at producere kvælstofgødning. Således er produktionen af NPK-gødning i Pernis (Nederlandene) nu indstillet.

II.3.8. Fertiberia

- (33) Ifølge oplysningerne fra de spanske myndigheder har Fertiberia gennemført følgende omstrukturingsforanstaltninger: indstilling af produktionen af nitrat i Cartagena (260 000 tons), nedlukning af et urinstofanlæg i Huelva (75 000 tons) og nedlukning af tre svovlsyreanlæg ligeledes i Huelva. Hermed er 160 arbejdspladser blevet nedlagt. Omkostningerne til omstruktureringen beløber sig til 78 mio. EUR, som ifølge oplysningerne fra de spanske myndigheder er finansieret af virksomheden selv uden statsstøtte.
- (34) Spanien har meddelt, at Fertiberias i kraft af omstrukturingsforanstaltningerne vil få et overskud på 350 mio. ESP i 2000 (baseret på et trekvartårligt resultat).

II.4. Fesa-Enfersas omstrukturingsplan og statsstøtte i forbindelse hermed (perioden 1992–1997)

- (35) Som anført i betragtning 13 blev den første omstrukturingsplan fremlagt i december 1992 i forbindelse med insolvensproceduren og omfattede en drastisk reduktion af såvel kapacitet som arbejdsstyrke. Planen blev efterfølgende videreudviklet og færdiggjort i perioden 1993–1994. Den blev implementeret i perioden 1992–1997.

⁽⁸⁾ Se EFMA's årsberetning (Annual Review) for 1999/2000, side 9.

⁽⁹⁾ Yderligere oplysninger findes på disse virksomheders Internet-adresse: <http://www.hydro.com> og <http://www.kemira.com>.

- (36) Omstrukturierungsplanen tog sigte på at gøre selskabet rentabelt ved udgangen af perioden 1992–1997. Den omfattede følgende foranstaltninger:

Omstrukturierungsomkostninger	
	(mio. ESP)
Investeringer	9,9
Akkord og afskedigelsesgodtgørelse	4,073
Pensionsrettigheder	9,927
Dækning af driftskapital	20,058
I alt	43,958

Dækning af driftskapitalen havde til formål at tilvejebringe kapital og dække behovet for likviditet i omstrukturierungsperioden.

- (37) Aktionærens bidrag fastsattes til 4 mia. ESP. En amerikansk industriel investor, som man forhandlede med om salget af Fesa-Enfersa, men som ikke var villig til at overtage Fesa-Enfersas passiver, skulle betale mellem 5 og 7 mia. ESP. Forhandlingerne blev afbrudt i begyndelsen af 1995, da en ny privat investor, Grupo Villar Mir, fremkom med et tilbud om køb af Fesa-Enfersa. Der blev indgået aftale om investeringer på 19,5 mia. ESP for perioden 1995–1999.
- (38) Omstrukturierungsplanen omfattede 1 487 afskedigelser og en gennemsnitlig nedbringelse af den eksisterende kapacitet med 49,3 %.
- (39) Den private investor (Grupo Villar Mir), som købte Fesa-Enfersa i 1995, gik ind på at betale i alt 262 mio. ESP for Fesa-Enfersa-gruppen. Ifølge de spanske myndigheder accepterede Villar Mir desuden at give afkald på udbytte svarende til i alt 6 mia. ESP i perioden 1995–1998. På det tidspunkt, da proceduren blev indledt, havde Spanien imidlertid endnu ikke fremlagt fyldestgørende beviser på, at støttemodtageren havde bidraget væsentligt til omstrukturierungsplanen af egne midler.

- (40) Udviklingen i koncernen i omstrukturierungsperioden (1993–1997) var som følger:

(mio. ESP)	
År	Resultat
1993	(24 654)
1994	(7 431)
1995	(6 15)
1996	4 325
1997	1 727
1998	(127)
1999	(6 000)
2000	350

- (41) Fertiberias tab i 1998 og 1999 skyldes ifølge de spanske myndigheder en ændring i konjunkturbetingelserne, dvs. hovedsagelig følgerne af Agenda 2000 for den fælles landbrugspolitik samt den akutte krise i det sydøstlige Asien, der traditionelt er nettoimportør af gødningsstoffer. Spanien gør endvidere gældende, at disse begivenheder ikke kunne forudses på det tidspunkt, hvor størstedelen af omstrukturierungsplanerne blev udarbejdet i begyndelsen af 1990'erne. De største europæiske producenter har derfor nu indledt en ny omstrukturierungsbølge. Fertiberia er selv i gang med at gennemføre en omstrukturierungsplan, som omfatter nedlukningen af flere fabrikker og nye nedskæringer af arbejdsstyrken. Som følge heraf fik virksomheden igen overskud (350 mio. ESP) i 2000. De spanske myndigheder har bekræftet, at de ikke agter at yde mere statsstøtte, og at den igangværende omstrukturering udelukkende vil blive finansieret med virksomhedens egne midler.

II.5. Statsstøtte i forbindelse med omstruktureringen af Fesa-Enfersa (perioden 1992–1997)

- (42) Der er tale om følgende foranstaltninger:

- (43) Følgende tre kortfristede lån fra det statsejede Instituto de Crédito Oficial »ICO« til Fertiberia SL:

Dato	Beløb (mio. ESP)	Rente
25. oktober 1993	6 400	16,25 %
14. juni 1994	4 175	11,50 %
29. juli 1994	2 538	11,50 %

- (44) Disse lån skulle dække driftskapitalbehovet i den første del af omstrukturingsperioden. I december 1994 blev lånene konverteret til rentefrie lån i form af ansvarlig indskudskapital, således at tilbagebetalingen blev knyttet til en sælig procentsats af virksomhedens cashflow⁽¹⁰⁾. Hvis debitorvirksomheden skulle blive insolvent, ville disse efterstillede lån blive tilbagebetalt, efter at alle øvrige kreditorer var fyldestgjort, men inden der blev udbetalt noget udbytte til aktionærerne. Betingelserne blev ændret i januar 1996, således at tilbagebetalingen ikke længere var knyttet til virksomhedens cashflow, men til overskuddet⁽¹¹⁾. Fra december 1997 blev det krævet, at tilbagebetalingen skulle foretages i faste årlige rater over en periode indtil 2030, og den er derfor ikke længere knyttet til overskuddet.

- (45) ICO stillede i november og december 1994 to yderligere rentefrie lån i form af ansvarlig indskudskapital på 10,5 mia. ESP til rådighed for Fertiberia SL til dækning af driftskapitalbehov (5 mia. ESP) og Fesa-Enfersas forpligtelser (5,5 mia. ESP). Fra december 1997 skulle tilbagebetalingen ske i faste årlige rater, der ikke længere var knyttet til virksomhedens cashflow.

- (46) I 1995 indrømmede ICO Grupo Villar Mir et lån i form af ansvarlig lånekapital på 1,5 mia. ESP. Fra 1997 skulle tilbagebetalingen ske ved årlige faste rater.

- (47) I forbindelse med akkorden gav kreditorerne afkald på en procentdel af deres tilgodehavender. Af et samlet beløb på 71 mia. ESP gav de private kreditorer, herunder Fesa-Enfersas moderselskab, banker og leverandører, afkald på et beløb på 47 mia. ESP, dvs. 66 % af de samlede tilgodehavender. De offentlige kreditorer (skattevæsenet, de sociale myndigheder og det statsejede ICO) gav afkald på 32,4 mia. ESP af et samlet beløb på

46,3 mia. ESP, dvs. 69 % af deres tilgodehavende. Skattevæsenets tilgodehavende var ikke omfattet af den såkaldte »derecho de abstención«⁽¹²⁾. De sociale myndigheder gjorde ikke brug af denne rettighed.

III. BEGRUNDELSE FOR AT INDLEDE PROCEDUREN EFTER ARTIKEL 88, STK. 2

- (48) I beslutningen om at indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2, fastslog Kommissionen efter en foreløbig undersøgelse, at de eneste fællesskabsbestemmelser, der fandt anvendelse i det foreliggende tilfælde, i forbindelse med lånene fra ICO, var *Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder*⁽¹³⁾ (»rammebestemmelser for omstrukturering«).

- (49) Kommissionen udtrykte desuden tvivl om, hvorvidt skattevæsenets og de sociale myndigheders adfærd i forbindelse med Fesa-Enfersa-gruppens insolvens indeholdt et statsstøtteelement. De spanske myndigheder har forklaret, at de ikke udøvede deres »undladesesrettighed« (derecho de abstención), fordi det i mangel af ikke pantebehæftede aktiver var mest fordelagtigt for staten at deltage i akkorden. Spanien havde imidlertid ikke fremsendt konkrete beviser herpå eller på, at staten på denne måde fik en højere procentdel af sine tilgodehavender ind igen.

- (50) I henhold til rammebestemmelserne for omstrukturering skal visse betingelser være opfyldt, for at Kommissionen kan godkende en støtte.

⁽¹²⁾ I henhold til den spanske konkurslov er »derecho de abstención« en ret, som staten har — med hensyn til visse tilgodehavender — til ikke at være bundet af den med kreditorerne indgåede akkord.

⁽¹³⁾ I overensstemmelse med nr. 101 i *Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder* (EFT C 288 af 9.10.1999, s. 2) vil Kommissionen undersøge, om en redning og omstrukturingsstøtte, der er ydet uden Kommissionens godkendelse, er i overensstemmelse med fællesmarkedet på grundlag af ovennævnte rammebestemmelser, hvis støtten eller en del af støtten er ydet efter offentliggørelsen af dem i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* og på grundlag af de rammebestemmelser, der gælder på tidspunktet for støttens ydelse, for alle andre tilfælde vedkommende. Da hele den støtte, der undersøges i det foreliggende tilfælde, blev ydet før datoen for offentliggørelsen af rammebestemmelserne fra 1999, undersøges den på grundlag af *Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder* (EFT C 368 af 23.12.1994, s. 12). Eftersom en del af støtten blev ydet inden offentliggørelsen af sidstnævnte rammebestemmelser, undersøges de pågældende foranstaltninger på grundlag af den af Kommissionen fastlagte politik for støtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder (offentliggjort i 1979 i Ottende beretning om konkurrencepolitikken).

⁽¹⁰⁾ Denne procentsats var 25 % af den årlige cashflow over 3 mia. ESP, med en maksimumsgrænse på 5 % af den samlede årlige cashflow.

⁽¹¹⁾ 15,55 % af overskud inden skat.

(51) En foreløbig undersøgelse af de ovennævnte foranstaltninger i lyset af betingelserne i *Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder* viste følgende:

a) *Genoprettelse af virksomhedens rentabilitet*

(52) Kommissionen skal for alle individuelle støtteforanstaltninger godkende omstruktureringsplanen, efter at den har vurderet mulighederne for at genoprette virksomhedens rentabilitet på lang sigt.

(53) Ved indledningen af proceduren efter artikel 88, stk. 2, gjorde Kommissionen opmærksom på, at Spanien ikke havde forelagt de forventede driftsregnskaber for omstrukturingsperioderne med skøn over afkastet af egenkapitalen og en følsomhedsanalyse baseret på forskellige scenarier. I forbindelse med anmeldelsen har Spanien kun ex post fremlagt driftsresultater for samme periode.

(54) Kommissionen noterede sig desuden, at Fesa-Enfersa igen gav overskud i 1997 i overensstemmelse med prognoserne i omstruktureringsplanen. Siden 1998 har virksomheden imidlertid haft stigende tab.

(55) Da Kommissionen ikke rådede over detaljerede finansierungsplaner, en scenarieanalyse og en risikoanalyse, var det imidlertid ikke muligt at afgøre, om den plan, der blev udformet i december 1992 og senere ændret og færdiggjort i 1993–1994 og gennemført i 1993–1997, var hensigtsmæssig.

b) *Støtten i forhold til omstrukturingsomkostningerne og fordelene*

(56) Støttens størrelse og intensitet skal være begrænset til det minimum, der er strengt nødvendigt for at gennemføre omstruktureringen, og skal stå i forhold til de fordele, der forventes fra Fællesskabets synspunkt. Støttemodtagerne vil derfor normalt skulle yde et betydeligt bidrag til omstrukturingsplanen af egne midler eller ved finansiering udefra på markedsvilkår. Spanien havde imidlertid ikke fremlagt dokumentation for, at støttemodtageren havde ydet et betydeligt bidrag til omstrukturingsplanen af egne midler.

(57) For så vidt angår betragtning 52–57 var hovedkonklusionerne som følger: I betragtning af uklarheden om genoprettelsen af virksomhedens levedygtighed og de

åbne spørgsmål med hensyn til, hvorvidt støttemodtageren havde ydet et væsentligt bidrag til omstrukturingsplanen af egne midler, syntes den ovennævnte støtte ikke at opfylde minimumskravene i Fællesskabets rammebestemmelser for omstrukturingsstøtte.

(58) På baggrund af det ovenfor anførte fastslog Kommissionen, at:

- foranstaltningerne indeholdt et statsstøtteelement
- støtten var ydet under tilsidesættelse af anmeldelsespligten i henhold til traktatens artikel 88, stk. 3
- der var tvivl om dens forenelighed med fællesmarkedet.

IV. KOMMENTARER FRA SPANIEN

(59) Spaniens kommentarer kan sammenfattes således:

IV.1. Statens adfærd i forbindelse med insolvensproceduren

(60) For det første var de private kreditorers afkald (66 %) samlet set en smule lavere end de offentlige kreditorers afkald (70 %).

(61) Spanien gør imidlertid gældende, at samtlige kreditorer — både private og offentlige — gav afkald på deres rettigheder på grundlag af samme procentdele (mellem 10 % og 99 %), som anvendtes på de samme gældstrancher (dvs. for tranchen 1–100 000 ESP et afkald på 10 %; for tranchen 100 000 ESP — 10 mio. ESP et afkald på 40 %; for tranchen 10 mio. ESP — 50 mio. ESP et afkald på 80 %; for tranchen over 50 mio. ESP et afkald på 99 % eller konvertering til kapital). Nogle private kreditorer (bl.a. Ercros og Torras-koncernen) gav afkald på højere procentdele end skattevæsenet og de sociale myndigheder.

(62) Hvad angår statens beslutning om ikke at gøre brug af sit »privilegium«, har Spanien anført, at hvis staten havde udnyttet sin »undladelsesrettighed«, ville den ikke have kunnet sikre sig nogen af sine tilgodehavender, eftersom nettoværdien af Fesa-Enfersas eneste aktiv på det tidspunkt, da akkorden med kreditorerne blev indgået, var utilstrækkelig til at tilgodese nogen form for tilgodehavende. Staten gav derfor ikke afkald på nogen sekundær garanti, som havde økonomisk værdi.

IV.2. Genoprettelse af rentabiliteten

(63) Spanien har fremsendt en kopi af omstrukturierungsplanen og en analyse af samme. I analysen gennemgås metoden og de forretningsmæssige antagelser, som omstrukturierungsplanen bygger på, og den indeholder desuden bemærkninger vedrørende finansieringsplanerne for 1995–2000. Endvidere indgår der en følsomhedsanalyse baseret på forskellige scenarier. På grundlag af analysen konkluderes det, at omstrukturierungsplanen ville kunne sikre virksomhedens rentabilitet.

(64) Analysen var hovedsagelig baseret på to scenarier:

- a) Reduktion af cashflow: En sådan reduktion kunne opnås ved ændringer i markedsstrukturen og -situationen for gødning og ved ændringer i Fesa-Enfersas omkostningsstruktur. Følsomhedsanalysen viste følgende forhold mellem cashflow og salg:

	1995	1996	1997-2000
Omstrukturierungsplan	10,6 %	11,5 %	12,3 %
Følsomhedsanalyse	8,3 %	9,1 %	10 %

Effekten af dette scenario ville være en mindskelse af overskud/salgkoefficienten på mellem 3,5 % og 2 % samt et mindre tab. Det var ikke sandsynligt, at disse ændringer kunne påvirke virksomhedens rentabilitet.

- b) Førtidig tilbagebetaling af lån: Dette scenario indebærer, at Fertiberia i 1995 foretog en førtidig tilbagebetaling af lån på 12 mia. ESP. Dette ville udgøre en ekstraordinær udgift på 10 mia. ESP i 1995. En negativ cashflow ved udgangen af 1995 ville kræve et kortfristet lån på 2 mia. ESP i en etårig periode. Denne prognose viser, at virksomheden kunne videreføre sine aktiviteter også med en betydelig mindre cashflow. I 2004 ville virksomhedens cashflow være på 12 mia. ESP i stedet for 24,6 mia. ESP. En sådan situation ville ikke bringe virksomhedens rentabilitet i fare.
- (65) Endelig bekræftede de spanske myndigheder, at virksomheden igen gav overskud (350 mio. ESP) i 2000. Tabene i 1998 og 1999 skyldtes ifølge de spanske myndigheder udefrakommende forhold, som det var umuligt at forudse, da omstrukturierungsplanerne blev udarbejdet. Virksomheden indledte desuden en ny omstrukturering uden statsmidler.

IV.3. Den private investors bidrag

- (66) De spanske myndigheder har bekræftet, at Fertiberia opfylder alle de forpligtelser, der er indgået i henhold til akkorden.
- (67) Spanien mindede om, at den nye private investor, Grupo Villar Mir, fremlagde et købstilbud på Fesa-Enfersa. Der blev aftalt investeringer til en værdi af 19,5 mia. ESP for perioden 1995–1999. Spanien fremlagde sammen med sine bemærkninger en certificeret erklæring om, at Inmobiliaria Espacio havde stillet garanti til fem private banker til dækning af lånene til Fertiberia til en værdi af 12,5 mia. ESP.

V. VURDERING AF STØTTEN

- (68) Fesa-Enfersa-gruppen var og er fortsat en markedsaktør, der opererer på europæisk plan. De beskrevne foranstaltninger forbedrede Fesa-Enfersa-gruppens finansielle stilling, og de måtte derfor formodes at have indvirkning på den økonomiske stilling for konkurrenter i andre medlemsstater og dermed at påvirke samhandelen mellem medlemsstater. Støtteforanstaltningerne kan således fordreje eller true med at fordreje konkurrencevilkårene og påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne.

V.1. De tre kortfristede lån samt to lån i form af ansvarlig indskudskapital fra ICO

- (69) ICO er et statsejet selskab i henhold til artikel 6, stk. 1, litra b), i Ley General Presupuestaria (vedtaget ved *Real Decreto Legislativo* 1091/1988 af 23. September⁽¹⁴⁾). Dets målsætning og drift er reguleret af den sjette tillægsbestemmelse i *Real Decreto-Ley* 12/1995 af 28. december 1995 om hasteforanstaltninger i budget-, skatte- og finansieringsanliggender⁽¹⁵⁾. ICO's finansielle midler er derfor offentlige midler som omhandlet i traktatens artikel 87, stk. 1.
- (70) Eftersom ICO er en statsejet bank, udgør enhver overførsel af midler fra ICO til en virksomhed en overførsel af »statsmidler« i henhold til traktatens artikel 87, stk. 1.
- (71) De omhandlede lån havde til formål at dække Fesa-Enfersa-gruppens kapital og likviditetsbehov. De tre kortfristede »overgangslån« blev ydet via Fertiberia SL, et selskab, der blev oprettet med det formål at gennemføre koncernens omstrukturierungsplan.

⁽¹⁴⁾ BOE nr. 234 af 29.9.1988, s. 28406.

⁽¹⁵⁾ BOE nr. 312 af 30.12.1995, s. 37519.

(72) De tre »overgangslån« på i alt 13 113 mio. ESP blev ydet på markedsvilkår og mod passende garanti (ved pantehæftelse). Under bestemte omstændigheder kunne denne statsstøtte anses for at udgøre en »redningsstøtte« som omhandlet i Fællesskabets rammebestemmelser for redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder⁽¹⁶⁾. Kommissionen har imidlertid ikke fundet statsstøtteelementer i denne foranstaltning. De tre »overgangslån« blev imidlertid efterfølgende konverteret til lån i form af ansvarlig indskudskapital. Denne konvertering og de hermed forbundne vilkår (rentefrie lån i form af ansvarlig indskudskapital og uden tilbagebetalingsfrist) kan anses for en »omstrukturingsstøtte«. Konverteringen var direkte knyttet til gennemførelsen af omstrukturingsplanen. Kommissionen baserer derfor sin vurdering af lånene på de kriterier, der gælder for undersøgelse af støtte til omstrukturering.

(73) Indskud af ansvarlig lånekapital kan defineres som lån, der, hvis debitorvirksomheden bliver insolvent, tilbagebetales, efter at alle øvrige kreditorer er fyldestgjort, men inden der bliver udbetalt noget udbytte til aktionærerne. Det er normalt sådanne lån, der ydes af de offentlige myndigheder. Med hensyn til disse låns karakter har der hersket uklarhed om, hvorvidt de skal opføres som et passiv i balancen. Ifølge Kontaktudvalget for Regnskabsdirektiverne skal lån i form af ansvarlig indskudskapital opføres under posten »kreditorkrav« og ikke under »egenkapital«⁽¹⁷⁾. Denne opfattelse er blevet bekræftet i Fortolkningsmeddelelse vedrørende bestemte artikler i Rådets fjerde og syvende regnskabsdirektiv⁽¹⁸⁾.

(74) I 1994 blev de tre overgangslån i forbindelse med omstruktureringen af Fesa-Enfersa konverteret til rentefrie lån i form af ansvarlig indskudskapital uden tilbagebetalingsfrist. Der blev endvidere i 1994 ydet to andre lån til Fertiberia SL i form af ansvarlig indskudskapital på i alt 10,5 mia. ESP til dækning af virksomhedens cashflow-behov og til afvikling af nogle af Fesa-Enfersas gældsforpligtelser.

(75) Det bemærkes, at konverteringen af ovennævnte lån og tildelingen, ligeledes i 1994, af to yderligere lån i form af ansvarlig indskudskapital på samme vilkår indeholder støtteelementer.

(76) I betragtning af Fesa-Enfersas situation på det pågældende tidspunkt vil støtteelementet i et rentefrit lån uden nogen tilbagebetalingsperiode, som i tilfælde af insolvens skal tilbagebetales, efter at alle andre kreditorer har modtaget deres tilgodehavende, men før aktionærerne har modtaget betaling, svare til lånebeløbet. I det foreliggende tilfælde beløber den samlede støtte, der er indeholdt i de fem lån, sig derfor til 23,613 mia. ESP. De ændringer af tilbagebetalingsbetingelserne, der blev indført i 1996 og 1997, ændrer ikke denne vurdering, da fastlæggelsen af en tidsplan for tilbagebetalingen (indtil 2030) kun vil medføre en begrænset reduktion af det samlede støttebeløb.

(77) Spanien har ikke bestridt denne analyse i sit svar på meddelesen om indledningen af proceduren efter traktatens artikel 88, stk. 2. Kommissionen bekræfter følgelig, hvad der er anført desangående i beslutningen om at indlede nærværende procedure.

V.2. Lån i form af ansvarlig indskudskapital til Inmobiliaria Espacio beregnet til at øge Fertiberia SL's kapital

(78) I 1995 blev der ydet et lån i form af ansvarlig indskudskapital på 1,5 mia. ESP til Inmobiliaria Espacio, således at Grupo Villar Mir, den nye investor, kunne øge Fertiberia SL's kapital i forbindelse med omstruktureringen af Fesa-Enfersa og dermed konsolidere gødningsgruppens stilling. Vilkårene svarede til de vilkår, der er beskrevet for de tidligere nævnte lån i form af ansvarlig indskudskapital.

(79) I betragtning af Fesa-Enfersas situation på det pågældende tidspunkt vil støtteelementet i et rentefrit lån uden nogen tilbagebetalingsperiode, som i tilfælde af insolvens skal tilbagebetales, efter at alle andre kreditorer har modtaget deres tilgodehavende, men før aktionærerne har modtaget betaling, svare til lånebeløbet (1,5 mia. ESP).

V.3. Statens adfærd i forbindelse med akkorden

(80) De statslige institutioner (skattevæsenet, de sociale myndigheder og ICO) sikrede sig 30 % af deres samlede tilgodehavender ved at deltage i akkorden. De private kreditorer sikrede sig 33 % af deres tilgodehavender. De præcise tal fremgår af nedenstående tabel

(i mio. ESP):

Kreditorer	Tilgodehavender	Afkald
Private kreditorer	71 039	47 161
Skattevæsen og sociale myndigheder	26 671	18 631
ICO	19 702	13 794

⁽¹⁶⁾ Se fodnote 13.

⁽¹⁷⁾ Se The accounting harmonization in the European Communities. Problems of applying the fourth directive on the annual accounts of limited companies, Luxembourg, 1990, side 14. Se endvidere definitionen af efterstående gældsforpligtelser i artikel 21 i Rådets direktiv 86/635/EØF af 8. december 1986 om bankers og andre penge- og finansieringsinstitutters årsregnskaber og konsoliderede regnskaber (EFT L 372 af 31.12.1986, s. 1).

⁽¹⁸⁾ EFT C 16 af 20.1.1998, s. 5, punkt 2.3.3.

- (81) Det bemærkes, at i Ercros' tilfælde udøvede de sociale myndigheder deres »undladelsesrettighed« (derecho de abstención) i forbindelse med insolvensproceduren. De var derfor ikke bundet af den akkord, der var indgået med Ercros' kreditorer. I modsætning til hvad der gjorde sig gældende for de tilgodehavender, der var omfattet af akkorden, blev der ikke foretaget nogen ændringer i statens tilgodehavender. Hvis staten havde deltaget i akkorden, ville den ifølge de spanske myndigheders oplysninger have skullet give afkald på 98,6 % af sine tilgodehavender. Kommissionen konkluderede derfor i sin beslutning af 20. juli 1999⁽¹⁹⁾, at staten havde handlet som en privat kreditor ville gøre under tilsvarende omstændigheder, og at dens adfærd ikke indebar statsstøtte.
- (82) I det foreliggende tilfælde udøvede hverken skattevæsenet eller de sociale myndigheder deres »undladelsesrettighed«.
- (83) Kommissionen har gennemgået de spanske myndigheders bemærkninger og er nået til den konklusion, at statens adfærd i forbindelse med Fesa-Enfersas insolvensprocedure ikke indeholder noget statsstøtteelement af følgende grunde:
- (84) De Europæiske Fællesskabers Domstol har i dom af 12. oktober 2000 i sag C-480/98, Spanien mod Kommissionen⁽²⁰⁾, fastslået, at under bestemte omstændigheder kan foranstaltninger truffet af staten i forbindelse med en betalingsstandsning indeholde støtteelementer.
- (85) I forbindelse med en betalingsstandsning handler staten ikke som en offentlig investor. Dens adfærd kan derfor ikke sammenlignes med adfærden hos en privat investor, som tilfører kapital med det formål at opnå en fortjeneste inden for et relativt kort tidsrum. Kommissionen skal i stedet undersøge, om staten har handlet som en rationel privat kreditor, der gør, hvad der står i dens magt for at inddrive sit tilgodehavende.
- (86) Som anført af Domstolen i dom af 29. april 1999 i sag C-342/96, Spanien mod Kommissionen⁽²¹⁾, er det hensigtsmæssigt at basere en undersøgelse heraf på en sammenligning mellem statens adfærd og en privat kreditors. Dette blev bekræftet i Domstolens dom af 29. juni 1999 i sag C-256/97, Déménagements-Manutention Transport SA (DMT)⁽²²⁾, hvor det hedder, at en offentlig kreditor kan sammenlignes »med en tænkt privat kreditor, der i videst muligt omfang antages at indtage den samme stilling i forhold til debitor som [den offentlige kreditor], og som søger at inddrive de beløb, han har til gode.« (præmis 25).
- (87) Der skal tages hensyn til to vigtige omstændigheder ved vurderingen af statens adfærd:
- i) staten udnyttede ikke sit »privilegium« (derecho de abstención) i forbindelse med insolvensproceduren
 - ii) staten indvilligede i — sammen med de private kreditorer, men på andre vilkår — at give afkald på en stor procentdel af sine tilgodehavender.
- (88) Kommissionen har for det første undersøgt, om statens beslutning om ikke at gøre sit privilegium gældende, indebærer, at hele den gæld, der er givet afkald på, udgør statsstøtte. De spanske myndigheder har vist, at nettoværdien af Fesa-Enfersas eneste aktiv (fabrikkerne) på det tidspunkt, hvor akkorden med kreditorerne blev indgået, var nul. Hvis selskabet var blevet likvideret, ville staten højst sandsynligt ikke have fået dækket nogen af sine tilgodehavender. Staten gav følgelig ikke afkald på nogen sekundær garanti, som havde økonomisk værdi.
- (89) Kommissionen kan således konkludere, at staten handlede som en rationel privat kreditor, der søgte at inddrive de beløb, han har til gode, ville have gjort under tilsvarende omstændigheder.
- (90) Det er imidlertid ikke tilstrækkeligt at påvise de generelle fordele ved den indgåede aftale for at bevise, at betingelserne vedrørende princippet om den private investor er opfyldt. Det skal også godtgøres, at der var tale om ligebehandling af staten og de private kreditorer. Det er således nødvendigt at tage endnu et skridt i analysen for at afgøre, om de beløb, der blev betalt til staten, mod at den gav afkald på en del af sine tilgodehavender, svarer til de beløb, de private kreditorer sikrede sig.
- (91) De oplysninger, Spanien har fremsendt viser, at:
- den procentdel, de private kreditorer gav afkald på (66 %), var en smule lavere end den procentdel, de offentlige kreditorer gav afkald på (70 %)
 - ifølge den af de spanske myndigheder fremlagte kreditorakkord gav alle kreditorene — både private og offentlige — afkald på deres rettigheder på grundlag af samme procentdel (mellem 10 % og 99 %), som anvendtes på de samme gældstrancher (dvs. for tranchen 1 — 100 000 ESP et afkald på 10 %; for tranchen 100 000 — 10 mio. ESP et afkald på 40 %; for tranchen 10 mio. ESP — 50 mio. ESP et afkald på 80 %; for tranchen over 50 mio. ESP et afkald på 99 % eller konvertering til kapital). Nogle private kreditorer (bl.a. Ercros og Torras-koncernen) gav afkald på højere procentdele end skattevæsenet og de sociale myndigheder
- ⁽¹⁹⁾ Se fodnote 3.
- ⁽²⁰⁾ Endnu ikke offentliggjort. En foreløbig og ikke-autentisk udgave af dommen kan findes på Domstolens hjemmeside: <http://curia.eu.int>
- ⁽²¹⁾ Sml. 1999 I, s. 2459.
- ⁽²²⁾ Sml. 1999 I, s. 3913.

— den private gæld (71 mia. ESP) var væsentligt større end den offentlige gæld (46,3 mia. ESP i skatter, socialsikringsbidrag og udestående betalinger til ICO).

(92) Konkluderende finder Kommissionen således, at staten blev behandlet på samme måde som de private kreditorer, eftersom der gjaldt samme betingelser for afkald på tilgodehavender for begge.

(93) Der er således ikke fundet noget statsstøtteelement i statens adfærd i forbindelse med Fesa-Enfersas insolvens-procedure.

V.4. Vurdering af støttens forenelighed

(94) Eftersom den støtte, der indebærer et beløb på 25,113 mia. ESP, ikke blev ydet inden for rammerne af en godkendt støtteordning, skal Kommissionen foretage en direkte vurdering af dens forenelighed med fællesmarkedet i lyset af traktatens artikel 87.

(95) I artikel 87, stk. 1, er det fastsat, at bortset fra de i traktaten hjemlede undtagelser er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med fællesmarkedet i det omfang, den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.

(96) Traktatens artikel 87 giver mulighed for undtagelser fra princippet om statsstøttes uforenelighed med fællesmarkedet. Undtagelserne i traktatens artikel 87, stk. 2, kan danne grundlag for at anse støtten for forenelig med fællesmarkedet. De omhandlede støtteforanstaltninger har imidlertid ikke social karakter og ydes heller ikke til enkelte forbrugere; de har ikke til formål at råde bod på skader, der er forårsaget af naturkatastrofer eller af andre usædvanlige begivenheder, og de er heller ikke ydet med henblik på at fremme den økonomiske udvikling i visse af Spaniens områder. Disse undtagelser finder folgelig ikke anvendelse i den foreliggende sag.

(97) Hvad angår undtagelserne i artikel 87, stk. 3, litra b) og d), har den støtte, der undersøges, ikke til formål at fremme virkeliggørelsen af vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse eller at afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i den spanske økonomi, og den har heller ikke et sådant projekts karakteristika. Der er heller ikke tale om støtte til fremme af kulturen og bevarelse af kulturarven.

(98) Traktatens artikel 87, stk. 3, litra a) og c), indeholder undtagelsesbestemmelser for så vidt angår regionalstøtte. Formålet med de omhandlede foranstaltninger var at støtte produktionen af kunstgødning og ikke at fremme den økonomiske udvikling i visse af Spaniens områder. De spanske myndigheder har da heller ikke i deres svar til Kommissionen gjort gældende, at der var tale om statsstøtte med regionalt sigte. Derfor vurderer Kommissionen disse foranstaltninger på grundlag af undtagelsen i traktatens artikel 87, stk. 3, litra c). Kommissionens vurdering af støtte til fremme af udvikling af visse erhvervsgrene, når den ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse, bygger på særlige EF-rammebestemmelser.

(99) Efter Kommissionens opfattelse er der ikke andre EF-rammebestemmelser end Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder, der finder anvendelse. Der er ikke tvivl om, at Fesa-Enfersa har gennemgået en meget omfattende omstrukturering.

(100) I henhold til rammebestemmelserne for omstrukturering skal visse betingelser være opfyldt, for at Kommissionen kan godkende en sådan støtte.

(101) En vurdering af ovennævnte foranstaltninger på grundlag af Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder viser følgende:

a) Støtteberettigede virksomheder

(102) Kommissionen finder det tilstrækkeligt dokumenteret, at Fesa-Enfersa-gruppen udgør en kriseramt virksomhed i henhold til rammebestemmelserne for omstrukturering. Som beskrevet i betragtning 12 indgav Fesa-Enfersa i 1992 erklæring om insolvens på baggrund af yderst ugunstige markedsforhold i den europæiske kunstgødningssektor. Fesa-Enfersas likvide situation var særdeles dårlig. Virksomheden blev erklæret insolvent den 4. december 1992 af Juzgado de Primera Instancia nº 64 de Madrid med forpligtelser på 117 mia. ESP og tab på 20 mia. ESP.

b) Genoprettelse af virksomhedens rentabilitet

(103) Kommissionen skal for alle individuelle støtteforanstaltninger godkende omstruktureringsplanen, efter at den har vurderet mulighederne for at genoprette virksomhedens rentabilitet på lang sigt.

- (104) På baggrund af de i betragtning 63, 64 og 65 nævnte oplysninger finder Kommissionen, at de spanske myndigheder har fremlagt fyldestgørende beviser på, at omstrukturingsplanen omfattede de forventede driftsresultater for omstrukturingsperioderne med skøn over afkastet af egenkapitalen og med en følsomhedsanalyse på grundlag af forskellige scenarier samt en risikoanalyse. De spanske myndigheder har desuden oplyst, at Fesa-Enfersa igen fik et overskud i 1997, dvs. før afslutningen af omstrukturingsprocessen (1992-1997). Omstrukturingsplanen opfyldte således kravet om, at støtten skal genetablere virksomhedens rentabilitet på lang sigt inden for et rimeligt tidsrum.
- (105) Spanien har gjort gældende, at Fertiberias tab i 1998 og 1999 skyldes en ændring i konjunkturbetingelserne, dvs. hovedsagelig følgerne af Agenda 2000 for den fælles landbrugspolitik samt den akutte krise i det sydøstlige Asien, der traditionelt er nettoimportør af gødningsstoffer. Dette bekræftes af de udtalelser, der i den seneste tid er kommet fra sektoren.
- (106) EFMA's generalforsamling drøftede på sit årlige møde den 26. oktober 2000 de alvorlige tab, (500 mio. EUR) som sektoren havde lidt i Vesteuropa i 1999: kun i 1993 var der registreret dårligere resultater⁽²³⁾. Derfor begyndte EFMA's medlemmer hen imod slutningen af 1998 at foretage ambitiøse omstruktureringer⁽²⁴⁾. Således var der ved udgangen af 2000 lukket 30 anlæg, produktionen er fuldstændig ophørt i 13 produktionscentre i Europa, og 4 000 arbejdspladser er nedlagt.
- (107) Selv om sektoren begyndte at opnå bedre resultater til dels på grund af fællesskabsforanstaltningerne til kontrol med dumping af gødningsstoffer fra de østeuropæiske lande, har virksomhedernes rentabilitet fortsat været negativt påvirket af store stigninger (over 85 %) i prisen på gas, som kan tegne sig for op til 65 % af de samlede produktionsomkostninger.
- (108) Ifølge EFMA er det en forudsætning for en bedre og sikrere fremtidig udvikling, at EFMA's medlemmer kan købe gas til mere konkurrencedygtige priser, og at foredrejningerne af konkurrencevilkårene på markederne for gas og kunstgødning korrigeres, navnlig på markederne i det tidligere Sovjetunionen.
- (109) I EFMA's årsberetning for 1998-1999⁽²⁵⁾ (side 8) påpeges det, at også begivenheder, som ikke havde kunnet forudses, havde en væsentlig indflydelse på den europæiske gødningsindustri.
- (110) De faktorer, som bidrog til at skabe disse vilkår på det europæiske marked, skyldes såvel forhold i Europa som verdensomspændende tendenser og begivenheder. Verdensmarkederne for urinstoffer var fortsat i tilbagegang i 1998. Det skyldtes forskellige faktorer, herunder Kinas forbud mod import af urinstoffer, der blev indført i 1997, en nedgang i den indiske import, ibrugtagning af anlæg med eksportkapacitet i det tidligere Sovjetunionen og den omfattende eksport herfra.
- (111) Denne tilbagegang har påvirket alle sektorer i kvælstofindustrien, men har i særlig grad påvirket det vesteuropæiske marked. I betragtning af tilstanden på verdensmarkederne blev det stadig vanskeligere for de europæiske producenter at benytte eksport som sikkerhedsventil. Samtidig var en stadig skrap konkurrence fra importerede varer, navnlig fra landene i det tidligere Sovjetunionen, fortsat intens.
- (112) Det var i denne situation, at Fertiberia foretog en ny omstrukturering, som omfattede indstilling af produktionene af kvælstof i Cartagena (260 000 tons), lukning af et produktionsanlæg for urinstof i Huelva (75 000 tons) og lukning af tre svovlsyreanlæg ligeledes i Huelva. Disse foranstaltninger indebærer nedlæggelse af 160 arbejdspladser. Omstrukturingsomkostningerne beløber sig til 78 mio. EUR, som ifølge oplysningerne fra de spanske myndigheder udelukkende er finansieret af virksomheden selv uden statsstøtte⁽²⁶⁾.
- (113) Spanien har meddelt, at takket være Fertiberias omstrukturingsforanstaltninger vil virksomheden få et overskud på 350 mio. ESP i 2000 (baseret på et trekvartårligt resultat).
- (114) De spanske myndigheder har bekræftet, at de ikke agter at yde mere omstrukturingsstøtte, og at virksomheden vil fuldføre den igangværende omstrukturering udelukkende på grundlag af egne midler.

(23) Se vedrørende dette spørgsmål og andre henvisninger til EFMA organisationens Internet-adresse: www.efma.org.

(24) Dette spørgsmål belyses yderligere i punkt II.3.

(25) Se fodnote 23.

(26) Kommissionen henleder i den forbindelse opmærksomheden på princippet om »engangsstøtte« (»one time, last time«) som defineret i de nye Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder.

(115) Kommissionen mener derfor ikke, at den nuværende krise afkræfter de spanske myndigheders hævde af, at den oprindelige omstrukturingsplan, der blev udformet i 1992, var en realistisk plan, hvormed det lykkedes virksomheden igen at få overskud.

(116) Kommissionen har noteret sig, at Spanien ikke agter at yde mere omstrukturingsstøtte.

(117) Efter at have vurderet mulighederne for at genoprette virksomhedens rentabilitet på lang sigt, mener Kommissionen således, at omstrukturingsplanen er hensigtsmæssig.

c) Forhindring af urimelig konkurrencefordrejning

(118) For at en virksomhed kan omfattes af undtagelsen i EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), er det en betingelse, at støtten ikke fordrejer konkurrencen i et omfang, der er uforenelig med fællesmarkedet. Ifølge rammebestemmelserne for omstrukturering skal der træffes foranstaltninger for mest muligt at afbøde støttens skadelige virkninger for konkurrenterne.

(119) Denne betingelse indebærer oftest en begrænsning eller reduktion af den stilling, som virksomheden kan indtage på det relevante marked efter omstruktureringen. Begrænsningen eller reduktionen skal stå i forhold til støttens konkurrencefordrejende virkning og skal specielt stå i forhold til virksomhedens relative vægt på dens marked eller markeder.

(120) Med hensyn til de afbødende foranstaltninger henledes opmærksomheden på, at omstrukturingsplanen omfattede en kapacitetsnedskæring på gennemsnitlig 49,3 %. Ifølge de foreliggende oplysninger fra EFMA mindskedes Fesa-Enfersas markedsandel i Fællesskabet fra 7,9 % i 1992 til 5,7 % i 1997. Kommissionen noterer sig, at virksomheden med gennemførelsen af omstrukturingsplanen reducerede produktionskapaciteten ved at nedlukke anlæg i Zaragoza, Valladolid, Sevilla, Escombreras og EL Hondón, der alle ligger i støtteberettigede områder. Denne kapacitetsnedskæring medførte 1487 afskedigelser, svarende til 41 % af arbejdsstyrken på det pågældende tidspunkt.

d) Støtten i forhold til omstrukturingsomkostningerne og fordelene

(121) Støttens størrelse og intensitet skal være begrænset til det minimum, der er strengt nødvendigt for at gennemføre omstruktureringen, og skal stå i forhold til de fordele, der forventes fra Fællesskabets synsvinkel. Forholdet mellem forfaldne fordringer og samlede fordringer var

efter omstruktureringen 0,49, en smule højere end for et selskab af tilsvarende størrelse, som opererer på det samme marked ⁽²⁷⁾. Det forventes normalt, at støttemodtagerne yder et væsentligt bidrag til omstruktureringen af egne midler eller ved finansiering udefra på markedsvilkår.

(122) Under hensyn til omstrukturingsomkostningerne (44 mia. ESP) kan støttebeløbet (25,113 mia. ESP) ikke siges at have været for stort. I forbindelse med indledningen af proceduren bemærkede Kommissionen, at den ikke var overbevist om, at den private investor havde ydet et væsentligt bidrag til omstruktureringen af egne midler.

(123) Aktionærens bidrag blev fastsat til 4 mia. ESP plus et beløb på mellem 5 mia. ESP og 7 mia. ESP, som skulle tilføres af en amerikansk industriel investor, som man forhandlede med om salget af Fesa-Enfersa. Forhandlingerne blev afbrudt i begyndelsen af 1995, da en ny privat investor, Grupo Villar Mir, fremsatte et tilbud om køb af Fesa-Enfersa.

(124) Den nye investor indvilgede i at foretage investeringer til en værdi af 19,5 mia. ESP for perioden 1995–1999. De spanske myndigheder fremsendte sammen med deres bemærkninger en certificeret erklæring om, at Inmobiliaria Espacio havde stillet garantier til fem private banker til dækning af lånene til Fertiberia til en værdi af 12,5 mia. ESP.

(125) Kommissionen mener derfor, at den private investor ydede et væsentligt bidrag til omstrukturingsplanen af egne midler.

(126) Konkluderende opfylder ovenfor beskrevne støtteforanstaltninger til fordel for Fesa-Enfersa betingelserne i *Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder* og kan derfor godkendes.

VI. KONKLUSION

(127) Kommissionen konstaterer, at Spanien ulovligt har ydet den omhandlede støtte i strid med EF-traktatens artikel 88, stk. 3. Imidlertid mener Kommissionen, at støtteforanstaltningerne til fordel for Fesa-Enfersa opfylder betingelserne i Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder og derfor kan godkendes.

⁽²⁷⁾ I tilfældet Grande Paroisse (Elf Aquitaine) var ratioen 0,48 i 1997 og 0,44 i 1998.

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 2

Denne beslutning er rettet til Kongeriget Spanien.

Udfærdiget i Bruxelles, den 31. januar 2001.

Artikel 1

Spaniens omstrukturingsstøtte til Fesa-Enfersa-gruppen (i dag »Fertiberia SA«) til et beløb af 25 113 mio. ESP er forenelig med fællesmarkedet efter EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c).

På Kommissionens vegne

Mario MONTI

Medlem af Kommissionen
